

Jak komunikować się z innymi?

WIEDZA W PIGUŁCE

DLA NAUCZYCIELA:

Celem lekcji jest uwrażliwienie na różnorodność komunikacji internetowej. Świadomość istnienia różnych wariantów i możliwości przekazywania treści pozwala na lepsze dobranie formy przekazu. Dzięki temu komunikacja jest efektywna — dokładna, celowa i prowadzona z poszanowaniem drugiej strony. Komunikacja on-line i off-line mają wiele cech wspólnych, jednak istotnie się różnią. W Internecie opiera się ona głównie na tekście i pozbawiona jest mowy ciała i tonu głosu. Aby zneutralizować brak przekazu pozawerbalnego, który jest tak samo ważnym elementem komunikowania się z innymi jak słowa, należy precyzyjnie formułować myśli, używać merytorycznych argumentów i stawiać konkretne pytania. Kluczowym elementem *savoir-vivre'u* i efektywnej komunikacji w sieci jest dopasowanie komunikatu do odbiorcy i kanału komunikacji. Należy używać form grzecznościowych, mimo tego że sieć znosi tradycyjną hierarchię społeczną. Ważna jest poprawność językowa — prawidłowa interpunkcja, ortografia i znaki diakrytyczne. Wykorzystując możliwości językowe, można uniknąć nadużywania emotikonów, które np. w komunikacji zawodowej są niepożądane. Należy podkreślić wagę dostosowania kanału komunikacji do kontaktów z określonymi osobami. Internet na nowo definiuje podziały towarzyskie, jednak zasada szacunku dla osób starszych oraz czasu innych osób nadal obowiązuje. Dlatego uczestnicy i uczestniczki powinni zastanowić się nad swoją komunikacją z rówieśnikami, rodziną, osobami starszymi i nauczycielami. Treści przekazywane przez czat i rozmowy telefoniczne różnią się od tych komunikowanych przez mejle i SMS-y. Oprócz formy komunikatów istotną różnicą jest czas ich wymiany.

DLA UCZNIA

Wysyłasz i odbierasz SMS-y i maile? Używasz telefonu lub Skype'a? Czatujesz? Jeśli tak, to oznacza, że komunikujesz się. Komunikacja oznacza, że wyrażasz swoją opinię i poznajesz zdanie innych oraz zadajesz pytania i otrzymujesz odpowiedzi. Zastanów się, jakiego narzędzia użyć, żeby otrzymać szybko informacje, których potrzebujesz. Weź pod uwagę, że niektórzy nie lubią używać czatów do spraw związanych ze szkołą, wolą oficjalne maile lub telefony, a inni nie potrafią obsługiwać SMS-ów lub Skype'a. Ustal najlepszą drogę komunikacji ze znajomymi, opiekunami, nauczycielami i nauczycielkami. Pamiętaj, że kiedy komunikujesz się w internecie, nie widać twojej twarzy i nie słychać brzmienia głosu. To bardzo ważne elementy kontaktu z innymi. Możesz to nadrobić, będąc uprzejmym i dokładnym w stawianiu pytań i dawaniu odpowiedzi. To często działa lepiej niż emotikony.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Dobra komunikacja z innymi jest bardzo ważna. Warto więc wiedzieć na jej temat jak najwięcej. Umieć zwracać się kulturalnie do innych to oczywiście podstawa; ale jak się porozumieć, gdy do dyspozycji ma się jedynie gesty, obrazy i dźwięki? Uczestnicy i uczestniczki będą mieli okazję to sprawdzić, podchodząc do różnych wyzwania na magicznej komunikacyjnej linii.

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- odróżniają komunikaty formalne i nieformalne;
- potrafią formułować komunikaty za pomocą różnych środków wyrazu;
- wiedzą, że można komunikować się nie tylko słowami, a także gestem, obrazem czy dźwiękiem.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 5 min
Forma: rozmowa
Pomoce: tablica, kreda lub marker

Zapowiedz, że dziś uczestnicy i uczestniczki będą pracować na magicznej linii, dzięki której dowiedzą się, w jaki sposób możemy się porozumiewać. Zapytaj, czy lubią rozmawiać z innymi. Czy podczas tych rozmów tak samo zwracają się do dorosłych (np. nauczyciela czy pani pielęgniarki) i do rówieśników – kolegów, koleżanek z klasy, rodzeństwa? Poproś o przykłady np. jak uczestnicy i uczestniczki zapytaliby o godzinę kolegę czy koleżankę, a jak panią na ulicy. Zwróć uwagę na zapisane wcześniej na tablicy charakterystyczne słowa, których użyliby w drugim przypadku („przepraszam bardzo, czy może pan/pani...”, „dziękuję”). Przygotowując się do zajęć, zapisz je w dymkach (takich jak w komiksie) wydobywających się z ust nakreślonej w prosty sposób postaci. Dorysuj też drugą postać i wytłumacz uczestnikom i uczestniczkom, że są to nadawca i odbiorca; a zdania, którymi się wymieniają, nazywamy komunikatami. Dlatego mówimy, że ludzie komunikują się ze sobą.

2.

Czas: 10 min
Forma: gra
Pomoce: taśma malarska, Komunikaty formalne i nieformalne_instrukcja dla osoby prowadzącej

Poproś uczestników i uczestniczki, by wstali i podeszli do naklejonej wcześniej na podłodze linii z taśmy malarskiej. Powiedz, że przeczytasz im teraz kilka różnego typu zdań (**„Komunikaty formalne i nieformalne” instrukcja dla osoby prowadzącej**). Jeśli uznają, że dane zdanie można wypowiedzieć do kolegi/koleżanki, powinni stanąć jak najszybciej na lewym końcu linii. Jeśli uważają, że w dany sposób należy się raczej odezwać do nauczyciela lub innej osoby dorosłej, powinni ustawić się na prawym końcu linii. W przypadku wątpliwości najlepiej stanąć na środku. Każdą taką wątpliwość omów przed przejściem do kolejnego komunikatu.

3.

Czas: 15 min
Forma: praca w grupach
Pomoce: kartki A4, flamastry, losy z hasłami, Obrazy i gesty_instrukcja dla osoby prowadzącej

Podsumuj zabawę, mówiąc, że właśnie utrwaliliście sobie dwa sposoby komunikowania się z innymi. Jest ich jednak znacznie więcej – w tym również porozumiewanie się za pomocą obrazów i gestów. Podziel uczestników i uczestniczki na dwie grupy. Każda powinna ustawić się na przeciwległych końcach naszej magicznej linii komunikacyjnej. Rozdaj grupom kartki A4 i flamastery. Zadaniem obu grup będzie przekazanie za pomocą obrazków i gestów kilku haseł (**“Obrazy i gesty” instrukcja dla osoby prowadzącej**). Poproś reprezentantów obu grup, aby wylosowali po dwa hasła. Powiedz, że zadaniem uczestników i uczestniczek będzie przedstawienie wszystkich haseł za pomocą obrazków tak, aby były one jak najbardziej czytelne. Gdy obrazki będą gotowe, zapowiedz, że czas rozpocząć zgadywanie. Poproś, by jedna osoba z grupy pierwszej podeszła do grupy drugiej i obejrzała pierwszy zaproponowany przez nią obrazek; a następnie stanęła na środku linii komunikacyjnej i pokazała jego treść swojej grupie jedynie za pomocą gestów. Grupa zgaduje, co może widnieć na obrazku. Potem zarządz zamianę, tak aby druga z grup miała swoją szansę na zgadywanie. Koniec zabawy nastąpi, gdy obie grupy zobaczą treść wszystkich wylosowanych obrazków.

4.

Czas: 15 min

Forma: praca w parach

Pomoce: losy z dźwiękami

Powiedz, że teraz, kiedy wszyscy już wiedzą, jak porozumieć się obrazami i gestami, przyszedł czas na kolejne wyzwanie. Tym razem będzie ono dotyczyło nadawania komunikatów tylko za pomocą dźwięków. Poproś, by każdy uczestnik i uczestniczka wybrali jeden los, na którym jest zapisany dźwięk, jaki powinni wydawać podczas zabawy (przykładowo: dryń dryń, puk puk, kici kici, ding dong, la la la, muuuu, wrrr wrrr, miau miau, kukuryku, ćwir ćwir, brum brum, ha ha ha, kap kap, chlup chlup, apsik apsik, mniam mniam, hau hau). Powiedz, że losy są podwójne, więc dwie osoby będą wydawać te same dźwięki, a ich zadaniem jest odnalezienie siebie nawzajem. Poproś, by każda z par, której się to uda, stanęła na magicznej linii. Zabawę zakończ, gdy odnajdą się wszystkie pary.

Na koniec zapytaj, jakich sposobów porozumiewania się spróbowali dziś uczestnicy i uczestniczki oraz co było najważniejsze dla dobrej komunikacji między nimi (przekaz dobrany do odbiorcy; staranie, by był on jak bardziej zrozumiały; uważna próba odbioru tego, co chce przekazać nadawca). Podsumuj, mówiąc, że są to podstawowe zasady komunikowania się z innymi, które działają zawsze, niezależnie od tego, jaki sposób komunikacji wybierzemy.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzeniu zajęć ich uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, że zawsze należy dobierać rodzaj komunikatu do odbiorcy?
- potrafią formułować komunikaty i wiedzą, że można to robić na wiele różnych sposobów (w tym za pomocą obrazu, dźwięku czy gestu)?

Opcje dodatkowe

Jeśli masz więcej czasu, zaproponuj drugą zabawę z dźwiękami, w której każda z dwóch grup opowie swoją dźwiękową historię. Ustaw wzdłuż linii dwa rzędy krzesełek odwróconych do siebie oparciami, tak aby obie grupy mogły zasiąść plecami do siebie. Zanim to jednak nastąpi, poproś, by w dwóch odległych końcach sali popracowały nad swoją historią (**“Dźwiękowe historie” instrukcja dla osoby prowadzącej**), w której po kolei każda osoba będzie wydawać dźwięki ilustrujące kolejne zdarzenia. Przeczytaj każdej grupie opis historyjki (tak aby nie było to słyszalne dla grupy drugiej) i zaproś do pracy. Gdy uczestnicy i uczestniczki będą gotowi, poproś ich o zajęcie miejsc i zaprezentowanie swojego dźwiękowego dzieła. Każda z grup powinna posłuchać uważnie historyjki koleżanek i kolegów i postarać się zagadnąć, o czym ona opowiada.

Dla utrwalenia reguł komunikacji formalnej i nieformalnej, zaproponuj odegranie krótkich scenek, w których uczestnicy i uczestniczki wcielą się w dorosłych i dzieci i użyją poprawnego sposobu komunikacji dobrane do odbiorcy. Tematami scenek mogą być: oddanie książki koledze lub koleżance oraz oddanie książki pani bibliotekarce; pozyskanie informacji od pana na przystanku, dokąd jedzie dany autobus i kiedy powinien być oraz zapytanie dokładnie o to samo nieznajomego rówieśnika; rozmowa o opiece nad chomikiem z pracownikiem sklepu zoologicznego oraz rozmowa na ten sam temat z kolegą lub koleżanką. Poproś uczestników i uczestniczki, by po obejrzeniu każdej ze scenek powiedzieli, jakie charakterystyczne dla komunikacji z dorosłymi określenia udało im się wychwycić.

MATERIAŁY

- "Komunikaty formalne i nieformalne" _instrukcja dla osoby prowadzącej
- "Obrazy i gesty" _instrukcja dla osoby prowadzącej
- "Dźwiękowe historie" _instrukcja dla osoby prowadzącej

ZADANIE DLA UCZNIA

Przyjrzyj się dokładnie **obrazkom przedstawiającym różne znaki** i powiedz, o czym nas informują.

SŁOWNICZEK

- **komunikat:**
- **komunikacja** : przekazywanie i odbieranie informacji pomiędzy ludźmi lub urządzeniami
- **komunikacja niewerbalna:**

CZYTELNIA

- Bednarski Marian, Komunikacja, [online], Wikipedia [dostęp: 5.05.2014], dostępny w Internecie: <http://mfiles.pl/pl/index.php/Komunikacja>

Tekst: , scenariusz: Anna Walczak, konsultacja merytoryczna: . Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/jak-komunikowac-sie-z-innymi/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Katalog Kompetencji 2.0, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

2014/1/edukacja-polonistyczna/t3

2014/1/edukacja-spoeczna/t5

2014/1/etyka/t7

Podstawa programowa 2017:

Edukacja polonistyczna, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy.

Uczeń wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi.

Edukacja społeczna, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach.

Uczeń ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przepraszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne.

Edukacja plastyczna, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem.

Uczeń maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli.

Uczeń wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp..